

sű; a falakat bazaltból, a boltíveket tufából rakták. Megtisztítottuk az I. emeleten a boltozatot, melyet az omladék kb. 1,60 m vastagságban borított, de az É-i fal tövében, a boltív hajlatában a 2,20–2,40 m-t is elérte. A földszinti „B” helyiségnek sikerült feltárnunk az ajtó- és ablaknyílását. A tolóretesz ajtó nyílását a bélkövek helye, valamint a küszöbkő rajzolták ki. Az ablak – mely délre, a várudvarra nyílik – lőrészzerű kiképzésű, alsó párkánya a helyiség belseje felé lejt. A párkányon és az ablaknyílás kétoldali felmenő falán még sikerült eredeti vakolatot feltárnunk. A palota épületét – így a „B” helyiséget is – közvetlenül a sziklás altalajra alapozták, oly módon, hogy a szikla egyenetlenségeit zúzott bazaltkövekkel töltötték ki. A „B” helyiség É-i oldalán – kihasználva a természetes adottságokat – a részben alapként szolgáló sziklát felhasználták a felmenő fal kialakításához is: gyakorlatilag a szikla vonalában, annak megmagasításaként rakták fel az É-i falat. A helyiség vakolt volt, a vakolat még most is nagyobb, összefüggő foltokat alkot. A sziklára festett 1876-os dátum mutatja, hogy a helyiség akkor még nem omlott be. Az omladék metszetében két omladékréteg különíthető el: a felső 19. századi, a vakolatba karcolt 1859-es dátum nyomán. Az első valószínűleg 17. századi, a vár felhagyásának idejéből.

Az udvar kutatása során feltártunk egy különálló kőépületet is, melyet a benne lévő kemencék száma és kiképzése alapján a vár konyhájaként azonosíthatunk. A konyhaépület délről a vár déli falához támaszkodik. A felmenő falak oly mértékig elpusztultak, hogy a bejáratát nem sikerült egyértelműen meghatározni, a K-i vagy a palota felőli É-i oldalon sejtjük azt. Döngölt padlóját többször megújították, három megújítást a helyiség teljes belső területén dokumentálhattunk. Egyértelmű bizonyítékokat találtunk arra, hogy a második megújítás alkalmával a helyiséget nagyjából a közepén egy vesszőfonású, cölöpszerkezetes válaszfalal két részre osztották. A harmadik megújítás alkalmával ezt a falat elbontották, a teljes épület újra egyetlen helyiségből áll. Összesen három tűzhelyet, ill. kályhát sikerült kisebb-nagyobb részleteiben megfigyelnünk: az egyik a konyha K-i részén állt, téglalapozású és tapasztott falú volt, a felépítmény teljes egészében elpusztult, csak az omladékát figyelhettük meg. A második tűzhelymelynek kéménye is volt – az épület D-i falához simult, részben ennek is téglából rakták az alapját, de nagyobb köveket is felhasználtak hozzá. A harmadik, a konyha Ny-i végén álló kemence helyét csak omladéka mutatta. A konyhaépületet az újkorban megbolygatták, ennek egyértelmű bizonyítéka két, egymásra nagyjából merőleges kutatóárok-szerű beásás, melyből 20. századi tárgyak kerültek elő. Valószínűleg ezzel hozható összefüggésbe az is, hogy az épületnek hiányzik a DNy-i sarka.

A konyhaépület külső falainak tisztázása közben, a palota Ny-i végétől a déli várfalig vezető folyosó végében, a várfalon kívül megtaláltuk a latrinát, en-

nek feltárására azonban ebben a szezonban nem került sor.

A vár udvarát két szelvényben kutattuk: ezekben a feltöltési rétegek két pusztulási horizontot mutatnak, melyek megegyeznek a „B” helyiségben megfigyeltével. Az udvar területén is zúzott bazaltkövekkel töltötték ki a sziklás altalaj egyenetlenségeit, így alakítva ki a hajdani járósíntet.

A leletanyag zömét kisebb kerámia-, fém-, csont- és kőtárgyak alkotják, köztük kerámiaedények, kályhaszemek- és csempék töredékei, vaseszközök, kések stb. Nagy fontosságúak a faragott kő építészeti elemek, pl. ajtóbélesek, ablakkeretek töredékei, melyek a vár épületeinek részleteiről árulkodnak. Kiemelkedő lelet egy szakállasbajszos férfifejet ábrázoló kőfaragvány, mely oszlopfőt, ajtókeretet vagy kandallópárkányt díszíthetett.

Munkatárs: P. Barna Judit.

VÁNDOR LÁSZLÓ

433. Zalaszentiván, Kisfaludi-hegy

(Zala megye) B, V

2004. október 18. és november 19. között folytattunk feltárást a lelőhelyen. A tervezett vízvezeték nyomvonalának eddig átkutatott felülete teljes egészében régészeti objektumokkal és rétegekkel fedett. A leletek zöme a késő bronzkorból való.

A vízvezeték nyomvonala É-D-i irányban vágja át a földvár belsejét és a sáncokat. A kutatást először a földvár belsejében, D-ről É-felé haladva kezdtük meg. Kb. 30 cm mélyen megjelentek a leletek, majd az objektumok foltjai. Az idén összesen 235 m²-t tártunk fel, 100 m-t haladtunk, átlagosan 2,2 m szélességben dolgoztunk, 5 m hosszú szelvényeket alakítottunk ki, 113 objektumot dokumentáltunk. A vízvezeték nyomvonala megegyezik a földváron átvezető földút nyomvonalával, aminek tetejére kavicsot hordtak, ezáltal a felső 30 cm már eleve bolygatott volt. Ez alatt 1–3 ásónyom mély fekete, leletekben gazdag régészeti kultúrrétegre bukkantunk, ennek leásása után körvonalazódtak a sárgásbarna altalajban az objektumok foltjai. Gödröket, cölöplyukakat tártunk fel. A leletek között sok volt az orsógomb, a nehezék, rengeteg kerámiatöredék került elő. A kerámiaanyag zöme a késő bronzkori urnamezős kultúrába sorolható, ugyanakkor a leletes rétegekben és néhány objektumban a késő bronzkor-kora vaskor határára, már a kora vaskorra datálható töredékeket is találtunk. A feltáráson rengeteg terméskő- és homokkő-darabot, bronzsalakot gyűjtöttünk. Viszonylag kevés a fémlelet, néhány apró bronztöredék mellett két vaskést, egy fibula kisebb darabját találtuk meg. Kiemelkedő az állatcsontanyag, több nagy agancstöredék is előkerült. Egy nagyméretű gödör alján egy teljes lóvázat bontottunk ki.

A leletanyag a zalaegerszegi Göcseji Múzeum Régészeti gyűjteményébe került.

SZÁRAZ CSILLA